

QUO VADIS, СЪРБИЙО?¹**(Или какво се случваше и не се случваше по белградските улици последните 15 дни?)****Христо Беров**

В подобни текстове пишещият занимава четящите (ако има такива) обикновено с нещо, което силно е импонирало на впечатлителната му душа. Задава си някакъв въпрос, пък после се излага (буквално и преносно) с някакви аргументи и накрая му дава отговор. От друга страна, обаче, какво лошо има в това да започнем отзад напред. Накъде отива Сърбия? Ами, Сърбия отива на добре, за първи път от може би 20 години, отива към по-добре. Не че ЕС, евентуално НАТО и т.н. са непременно правилното и доброто, но желанието да се заживее нормално определено Е!

Това, което прави впечатление в последните 10-15 дни около обявяването на Независимата косовска република (всъщност дори не знам дали така е официалното име, под което ще я признават и припознават, току виж сме изпаднали в ситуация подобна на тази с друга една балканска държава, която вече, колко, 15-16 години си няма име, а съществува), та това, което прави впечатление е спокойствието в Белград. Да, в сръбската столица е спокойно – въпреки

1 Този текст не цели никакъв дълбок анализ на иначе неанализирания проблем „Косово“. Той предава само непосредствени впечатления на автора от улиците, „кафаните“ и атмосферата в столицата на западната ни съседка.

ПРОТЕСТ УПОЗОРЕЊА!

СРБИЈА НЕМА АЛТЕРНАТИВУ!

ЗА КОСОВО И МЕТОХИЈУ У СРБИЈИ!

**ПРОТИВ МИСИЈЕ ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ
ЗА ПРИЗНАВАЊЕ НЕЗАВИСНОСТИ
КОСОВА И МЕТОХИЈЕ!**

Субота, 16. фебруар 2008. године у 14 часова
Париска 15 – испред Амбасаде Словеније у
Београду

**Кад – ако не сад! Ко – ако не ми!
Нека се чује глас Србије!**

Покажимо хришћанско лице Београда!

БУДИ СРБИН – ЖИВИ КОСОВО!

Призив за протест пред посолството на Словенија

кадрите с горящи посолства и биещи се с полицията граждани, в Белград живота си тече сякаш преди две седмици не е откъснато „сърцето на Сърбия“ (това го видях на един графит).

Вярно е имаше някои по-горещо реагиращи – навиячите на белградските футболни клубове. Резултатът – на 17.02.2008 г. 50-60 пострадали, почупен „McDonald’s“ на централния площад „Теразия“ и щети от изпотрошени знаци, табели и кошчета за боклук по главните булеварди на града. Случайно попаднах на техния „протестен поход“ и извървях с тези момчета пътя от бул. „Кнез Милош“ по бул. „Крал Милан“ (екс-„Српских Владара“, екс-„Маршал Тито“) до „Теразия“. По-късно ги срещнах и в парка Калемегдан, докато бягаха от полицията. Повярвайте ми, нямаше никой на повече от 20-22 години, нямаше никой който да търси символика (изключваме счупените стъкла на сградата американското посолство и „McDonald’s“), да намери символните за сръбството места и да обяви протеста си там. Имаше 200-300, може би 500 младежи с една единствена цел и идея – „да създадем хаос, да се посдърпаме и посбием с полицията, да повилнеем из центъра на Белград“. Като на футболно дерби.

Реакцията на останалите белградчани – „Ей, будале, йеби га“. Или както се изрази един сърбин в една от белградските кафани още същата вечер: „И к’во сега със себе си ли ще се трепем“. Показателно! Сигурен съм, че ако на въпросните сръбски патриот(чета)и им бяха дали още същата нощ по един АК-47 с призива „Давайте към Прищина“, никой нямаше да излезе дори извън столичния град. „Свим срцем Србија“ както скандираха момчетата (между другото, това беше предизборният лозунг на кандидата на радикалите Томе Николич), явно все още не значи, че си готов на всичко за Сърбия.

На 18.02.2008 г. – протестно шествие организирано

от студентите от „Правния факултет“. (Защо ли винаги и навсякъде правистите/юристите най-разбират от патриотизъм, национални интереси, засегната национално чувство?!?) Резултатът – блокиран център на Белград, множество изнервени хора и около 1000 демонстранти – предимно таксиджии, навиячи и студенти, т.е. хора без работа. Слава богу, този път нямаше пострадали и щети. Реакцията – ами, да я обобща с думите на един сръбски приятел, който не може да бъде заподозрян в липса на здраво патриотично чувство или нихилизъм, та той каза „Йеби га Косово, аз имам екзистенциален проблем как да се прибера до вкъщи (б.а. – апропо, той живее доста далеч от центъра) при този блокиран градски транспорт“. Пак показателно.

21.02.2008 г. – денят на големия всенароден прорест. Определено се очакваше да има нещо голямо. Все пак се бяха събрали сърби от всякъде. И като казвам от всякъде, имам предвид от всички населени със сърби краища – от Босна, от Черна гора, от Косово. Автобусите, с които пристигнаха бяха спрели от двете страни на бул. „Крал Александър“ от паметника на Вук Караджич до площад Цветкович, че и по-нататък, т.е. около 4 км. Много хора, много народ, но като че ли емоцията не беше на нужното ниво. Близо 150 000 души дошли да протестират срещу отнемането, според тях, на исконна сръбска територия с необходимите аксесоари – плакати, народни носии, знамена... И пак нещо липсваше. Бях на протеста, вярно малко след като Кошуница вече беше произнесъл „емоционалната“ си – както я нарекоха някои медии – реч, но това което видях съвсем не бяха хора заредени с националистически ентузиазъм. Видях едни уморени хора. Част бяха дошли, за да изразят гражданската си позиция срещу една, според тях, несправедливост, други бяха там от чисто патриотични чувства, те наистина вярваха, че нещо може да се

промени, трети бяха за купона. Първите две групи бяха тъжни и разочаровани. Почти седмица вече не мога да се отърва от натрапчивото чувство, че тези хора искаха да чуят от лидерите си нещо по-различно от обичайните – „Ми не дамо Косова“, „Косово је Србија“ и т.н. Може би искаха някой да им каже, че могат и трябва да продължат без Косово. Заради себе си.

Онази последната група, купонджиите, беше най-шумна. Повечето от съставлящите я антропологически схождаха към типажите от неделя вечерта – 17-18 най-много 21-22-годишни, с шалчета на различни футболни отбори, видимо пияни (или надрусани). Те създадоха и безредиците. Макар че живота в града си вървеше нормално с изключение на онези райони в центъра, където се намират американското и хърватското посолства. Пак да цитирам мой приятел с оценка за въпросните младежи „Отморили су се и 'айде опет на посао!“. Резултатът – на следващият ден животът в Белград си течеше нормално – боклука беше почистен, възстановяваха се щетите от вълнението на 3-4000 души, транспорта работеше нормално.

Изводът до тук – не че не ги боли сърбите за Косово – боли ги, та чак им се вие. „Не дамо Космета“ (още един графит) го има почти на всяка улица (заедно с митичното „1389“), но едва ли някой от меродваните фактори от световна величина ще седне да пита какво дават или не братята сърби. Повечето хора разбират това, разбират и че май-май сами са си виновни за ситуацията. Както сподели още един приятел – „Косово е проблем, с който не можахме да се справим за 100 години, а сега искаме да го решим за дни“, и то когато нищо не зависи от самите сърби, бих добавил аз.

„Косово је Србија“ това беше мотото на всенародния протест на 21.02.2008 – не, Косово не е Сърбия, сърбите са Сърбия, а на тях като че ли им дойде множко. За едно

поколение загубиха почти всичко и сега май искат само нормален живот. Та затова казвам – за пръв път от 20-ина години сърбите изглежда, че вървят на добре. Ако някой може да обърка нещата, то това ще са сегашните властници в страната, но това е вече една друга история. Сърбия има потенциала да се измъкне печалившата от казуса „Косово“.